

Відкритий лист до урядів країн Основної групи з притягнення до відповідальності за злочин агресії проти України, міжнародних організацій та правничої спільноти щодо створення Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України

Лютий 2025 року ознаменує третю річницю повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну. Незважаючи на загрозу, яку цей акт агресії становить для міжнародного миру й порядку, він залишається без належного реагування та покарання.

З початку війни як українська, так і міжнародна юридична спільноти закликають країни світу й міжнародні організації підтримати створення Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України (Спеціальний трибунал, Трибунал). Ця ініціатива має на меті заповнити прогалину в механізмах міжнародної відповідальності та забезпечити всебічну відповідальність за міжнародні злочини.

Упродовж останніх трьох років зусилля щодо створення Спеціального трибуналу здобули підтримку ключових міжнародних інституцій, зокрема Європейського Союзу, Європейського парламенту, Парламентської асамблеї Ради Європи, Парламентської асамблеї ОБСЄ та Парламентської асамблеї НАТО. Окрім того, цю ініціативу підтримали чимало країн у світі. Також провідні міжнародні правничі асоціації, як-от [Міжнародна асоціація юристів](#), Американська асоціація юристів (1, 2), [Асоціація адвокатів штату Нью-Йорк](#) та [Нью-Йоркська асоціація адвокатів](#), серед інших, висловили підтримку створенню Спеціального трибуналу. Асоціація правників України також зробила свій [внесок](#) у цьому питанні.

У [спільній заяві](#) від 9 травня 2023 року Основна група з притягнення до відповідальності за злочин агресії проти України підтримала «створення належного механізму правосуддя для забезпечення ефективної відповідальності за злочин агресії, який викликає стурбованість міжнародної спільноти загалом». Це зобов'язання було підтверджено 2 квітня 2024 року в [Політичній декларації](#) Міністерської конференції щодо відновлення справедливості для України, де уряди 44 країн пообіцяли «працювати над створенням спеціального трибуналу для розслідування та притягнення до відповідальності за злочин агресії проти України, що сприятиме притягненню до відповідальності найвищих військових і політичних керівників».

ГЕНЕРАЛЬНІ ПАРТНЕРИ

AEQUO

МІЖНАРОДНІ ПАРТНЕРИ

ПАРТНЕРИ

Незважаючи на таку широку підтримку Спеціального трибуналу й чіткі положення міжнародного права, що криміналізують злочин агресії проти держав-членів ООН, на жаль, Спеціальний трибунал досі не створено.

З огляду на вищезазначене українські юристи закликають міжнародну спільноту:

1. **Активізувати зусилля зі створення Спеціального трибуналу.** Досягнення повної та всебічної відповідальності за злочини Росії в Україні неможливе без забезпечення відповідальності за злочин агресії та створення Спеціального трибуналу. Подальші зволікання неприпустимі; Трибунал є необхідним для узгодженості міжнародного права та світової системи миру та справедливості.
2. **Створити Трибунал як міжнародну інституцію з власною правосуб'єктністю та здатністю укладати договори з державами й міжнародними організаціями.** Трибунал не повинен базуватися на українській юрисдикції або виносити рішення від імені України, оскільки це б применшувало вагомість злочину агресії. Натомість його рішення повинні бути винесені від імені міжнародного миру та справедливості.
3. **Забезпечити, щоб Спеціальний трибунал мав повноваження знімати як функціональний, так і персональний імунітет із будь-якої особи, обвинуваченої у злочині агресії, включно із чинними главами держав, главами урядів та міністрами закордонних справ (так званою «тріадою»).** Обмеження цих повноважень означало б, що перебування при владі гарантує імунітет. Тому Спеціальний трибунал має бути створено на основі міжнародного договору, оскільки лише така конфігурація може забезпечити ефективність і легітимність Трибуналу як інструменту правосуддя.

Ми віримо, що створення Спеціального трибуналу через двосторонню угоду між Україною та Радою Європи було б найбільш реалістичним й ефективним варіантом. Як найбільша регіональна організація в Європі, Рада Європи має як моральні, так і юридичні підстави активно брати участь у створенні Трибуналу з огляду на те, що Росія була членом Ради, коли розпочалася її агресія проти України 2014 року, а також на початку її повномасштабного вторгнення 2022 року.

8 листопада 2024 року

ГЕНЕРАЛЬНІ ПАРТНЕРИ

AEQUO **AVELLUM**

 MORIS
EVEN MORE **SAYENKO
KHARENKO** **Sokolovsky
and Partners**

VB'

МІЖНАРОДНІ ПАРТНЕРИ

 GreenbergTraurig **Linklaters** **WHITE & CASE**

ПАРТНЕРИ

 EVERLEGAL **SLS GROUP**

АСОЦІАЦІЯ
ПРАВНИКІВ
УКРАЇНИ
UKRAINIAN BAR
ASSOCIATION

Президент

Асоціації правників України

Микола Стеценко

ГЕНЕРАЛЬНІ ПАРТНЕРИ

AEQUO ASTERS AVELLUM LCF

 MORIS SAYENKO
KHARENKO Sokolovsky
and Partners

VB'

МІЖНАРОДНІ ПАРТНЕРИ

 GreenbergTraurig Linklaters WHITE & CASE

ПАРТНЕРИ

 EVERLEGAL SLS GROUP